

Sygn. akt II Ca 489/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 marca 2022 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Dariusz Iskra

po rozpoznaniu w dniu 24 marca 2022 roku w Lublinie, na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. S. (1)

przeciwko L. P.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli o przyjęciu darowizny własności lokalu mieszkalnego numer (...), stanowiącego odrębną nieruchomość, położonego w M. przy ul. (...), wraz ze związanym z własnością tego lokalu udziałem (...) w częściach wspólnych budynku i prawie własności gruntu, na którym budynek jest posadowiony

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w P.z dnia 2 marca 2020 roku, w sprawie (...)

I. oddala apelację;

II. zasądza od M. S. (1) na rzecz L. P. kwotę 905,90 zł (dziewięćset pięć złotych dziewięćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się rozstrzygnięcia zasądzającego koszty postępowania odwoławczego do dnia zapłaty.

Sygn. akt II Ca 489/21

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 19 czerwca 2018 roku, złożonym w tym samym dniu do Sądu Rejonowego w P., powód – M. S. (1) wniósł między innymi o zobowiązanie pozwanej – L. P. do złożenia oświadczenia woli o przyjęciu darowizny własności lokalu mieszkalnego numer (...), stanowiącego odrębną nieruchomość, położonego w M. przy ul. (...), wraz ze związanym z własnością tego lokalu udziałem (...) w częściach wspólnych budynku i prawie własności gruntu, na którym budynek jest posadowiony, w celu wykonania ugody sądowej zawartej w dniu 19 czerwca 2012 roku przed Sądem Rejonowym w P. w sprawie (...), oraz o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu (k. 3-9).

W uzasadnieniu powód wskazał między innymi, że jest ojcem pozwanej i w przeszłości pozostawał w wspólnym pożyciu z matką pozwanej – J. G. (poprzednie nazwisko C.). Po zakończeniu związku, w sprawie o wydanie nieruchomości stanowiącej własność M. S. (1) w dniu 19 czerwca 2021 roku powód zawarł z J. G. ugodę, w której określili warunki wydania nieruchomości przez J. G., jak i zobowiązanie powoda do zapłaty J. G. do dnia 26 czerwca 2012 roku kwoty 7200 zł tytułem zwrotu J. G. kosztów najmu mieszkania za okres od dnia 26 czerwca 2013 roku do dnia 26 czerwca 2013 roku.

Powód wskazał, że zobowiązał się płacić na rzecz J. G. kwoty po 600 zł miesięcznie, poczynając od dnia 26 czerwca 2013 roku, tytułem najmu przez J. G. mieszkania za dalszy okres. Strony zastrzegły jednak, że zobowiązanie M. S. (1) określone w punkcie 3 ugody zostanie wykonane również wówczas, gdy M. S. (1) zapłaci jednorazowo na rzecz J. G. kwotę 7200 zł za każdy kolejny rok najmu przez nią lokalu. Zobowiązanie M. S. (2) do comiesięcznego uiszczania J.

G. kwoty 600 zł lub 7200 zł rocznie zostanie wykonane również wówczas, gdy M. S. (1) kupi mieszkanie – kawalerkę i przeniesienie jego własność na rzecz córki L. S. lub też przekaze na jej rachunek bankowy kwotę 100000 zł.

Powód wskazał, że zabezpieczeniem jego zobowiązania wobec L. S. było ustanowienie do dnia 19 lipca 2012 roku hipoteki do kwoty 100000 zł na nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka numer (...).

Powód wskazał, że kupił nieruchomość lokalową numer(...), położoną w M. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w W. prowadzi księgę wieczystą numer (...), i wezwał pozwaną do stawienia się w kancelarii notarialnej notariusza M. S. (3) w dniu 9 listopada 2017 roku celem darowania na rzecz pozwanej własności tej nieruchomości. Pozwana nie stawiała się w dniu umówionego spotkania (k. 3-9).

*

W odpowiedzi na pozew L. P. wniosła o oddalenie powództwa i o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania (k. 37-48).

*

W piśmie procesowym z dnia 25 marca 2019 roku powód popierał powództwo w całości, a dodatkowo wniósł o ustalenie, że z dniem 9 listopada 2017 roku wygasło zobowiązanie powoda wobec J. G. określone ugodą sądową z dnia 19 czerwca 2012 roku w sprawie (...), a uzależnione od zachowania pozwanej (k. 54).

Żądanie zawarte w piśmie z dnia 25 marca 2019 roku nie było przedmiotem rozpoznania i rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w P. w sprawie (...), ponieważ zostało wyłączone do odrębnego postępowania (k. 55).

*

Wyrokiem z dnia 2 marca 2021 roku Sąd Rejonowy w P.

I. oddalił powództwo;

II. zasądził od M. S. (1) na rzecz L. P. kwotę 1800 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (k. 92).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy ustalił, że M. S. (1) pozostawał w nieformalnym związku z J. C. (obecne nazwisko G.). Posiadali wspólne dzieci, w tym L. S.. Zamieszkiwali na nieruchomości będącej własnością M. S. (1).

Sąd Rejonowy ustalił, że po rozpadzie związku (...) wniósł przeciwko pozwanej J. G. pozew o eksmisję. W toku procesu w dniu 19 czerwca 2012 roku M. S. (1) zawarł z J. G. ugodę. J. G. zobowiązała się opuścić lokal mieszkalny położony na nieruchomości znajdującej się w K. przy ul. (...) oraz wymeldować się z tego lokalu i wydać go M. S. (1) do dnia 26 czerwca 2012 roku. W punkcie 2 ugody M. S. (1) zobowiązał się zapłacić na rzecz J. G. kwotę 7200 zł do dnia 26 czerwca 2012 roku tytułem zwrotu kosztów najmu przez J. G. mieszkania za okres od dnia 26 czerwca 2012 roku do dnia 26 czerwca 2013 roku na rachunek bankowy J. G.. W punktach 3 i 4 M. S. (1) zobowiązał się płacić na rzecz J. G. kwoty po 600 zł miesięcznie, poczynając od dnia 26 czerwca 2013 roku, bądź kwoty 7200 zł rocznie tytułem zwrotu kosztów najmu przez J. G. na dalszy okres. W punkcie 5 ugody postanowiono, że M. S. (1) zostanie zwolniony z obowiązku zapłaty kwot wskazanych w punktach 3 i 4 na rzecz J. G. w momencie, gdy zakupi mieszkanie – kawalerkę i przeniesie jej własność na rzecz córki stron L. S. (obecne nazwisko P.) lub też przekaze na jej rachunek bankowy kwotę 100000 zł. W punkcie 6 ugody M. S. (1) zobowiązał się celem zabezpieczenia swoich zobowiązań wobec L. P. do ustanowienia do dnia 19 lipca 2017 roku hipoteki do kwoty 100000 zł na nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), oznaczonej w ewidencji jako działka numer (...). M. S. (1) i J. G. oświadczyli, że uгода wyczerpuje wszelkie wzajemne roszczenia wynikające z faktu zajmowania przez J. G. lokalu mieszkalnego M. S. (1).

Sąd Rejonowy ustalił, że wobec zawarcia ugody postępowanie w sprawie o eksmisję zostało umorzone. Została nadana klauzula wykonalności postanowieniom zawartym w punktach 2 i 3 ugody.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dacie zawarcia ugody L. P. była pełnoletnia, studiowała w L.. J. G. i M. S. (1) nie posiadali pełnomocnictwa do działania w imieniu L. P..

Sąd Rejonowy ustalił, że M. S. (1) nie ustanowił hipoteki na rzecz L. P..

Sąd Rejonowy ustalił, że L. P. złożyła pozew o zobowiązanie M. S. (1) do złożenia oświadczenia woli o ustanowieniu na jej rzecz hipoteki do kwoty 100000 zł na nieruchomości, dla której prowadzona jest księga wieczysta (...), na zabezpieczenie roszczeń L. P. o przekazanie przez M. S. (1) na jej rzecz kwoty 100000 zł, względnie przeniesienia przez powoda na rzecz powódki prawa własności mieszkania. Sąd Okręgowy w L. wyrokiem z dnia 7 lipca 2014 roku oddalił powództwo.

L. P. złożyła również wniosek o wpis hipoteki przymusowej w księdze wieczystej (...). Wniosek o wpis został oddalony.

Sąd Rejonowy ustalił, że M. S. (1) nabył prawo odrębnej własności lokalu mieszkalnego położonego w miejscowości M., gmina M., powiat (...), województwo (...), przy ul. (...), o powierzchni 24,26 m², składającego się z pokoju, kuchni, łazienki, wc, przedpokoju oraz pomieszczeń przynależnych – piwnicy, strychu i komórki, dla którego prowadzona jest przez Sąd Rejonowy w W. księga wieczysta (...), wraz z udziałem związanym z własnością lokalu wielkości (...) w prawie własności gruntu nieruchomości, dla której prowadzona jest księga wieczysta (...).

Sąd Rejonowy ustalił, że M. S. (1) zawiadomił J. G. o zakupieniu mieszkania w celu wywiązania się z ugody i o zamiarze przekazania prawa własności nabytego lokalu w dniu 9 listopada 2017 roku. Pismem z dnia 1 października 2017 roku M. S. (1) wezwał L. P. do stawienia się w Kancelarii Notarialnej M. S. (3) w W. w dniu 9 listopada 2017 roku, o godzinie 12.00, w celu dokonania „cesji mieszkania” w myśl zawartej ugody. Wezwanie do stawiennictwa odebrała w dniu 4 października 2017 roku matka pozwanej.

W odpowiedzi na wezwanie, w dniu 2 listopada 2017 roku L. P. skierowała do M. S. (1) pismo, w którym wskazała, że wezwanie uważa za bezskuteczne, wobec braku jej zgody na przeniesienie prawa do lokalu mieszkalnego położonego w M. przy ul. (...). Pozwana wskazała, że działanie M. S. (1), polegające na nabyciu lokalu położonego 500 km od jej miejsca zamieszkania w celu zwolnienia się z ugody, jest nadużyciem prawa sprzecznym z społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa oraz zasadami współżycia społecznego. Podjęcie decyzji uzależniła od uzyskania informacji i dokumentów umożliwiających ustalenie stanu prawnego i technicznego lokalu.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 9 listopada 2017 roku M. S. (1) udał się do kancelarii notarialnej. L. P. nie stawiała się w celu zawarcia umowy darowizny.

Sąd Rejonowy ustalił, że M. S. (1) pisemnie wskazał córce numer księgi wieczystej prowadzonej dla lokalu oraz że stan prawny lokalu można ustalić poprzez zapoznanie się z treścią księgi wieczystej. M. S. (1) dokonał opisu lokalu i zadeklarował udzielenie odpowiedzi na dalsze pytania o stan lokalu. W kolejnym piśmie z dnia 7 maja 2018 roku M. S. (1) wezwał L. P. do złożenia w terminie 7 dni pisemnego oświadczenia, czy przyjmuje darowiznę.

Sąd Rejonowy ustalił, że dotychczas L. P. nie wyraziła zgody na przyjęcie darowizny lokalu mieszkalnego położonego w miejscowości M. przy ul. (...). L. P. nie oglądała lokalu nabytego przez M. S. (1). Nie jest zainteresowana przeniesieniem się do M..

Sąd Rejonowy ustalił, że M. S. (1) płaci J. G. kwotę 600 zł miesięcznie, zgodnie z treścią zawartej ugody. Prowadzona była w tym celu egzekucja komornicza. M. S. (1) płacił również alimenty na rzecz L. P. przez okres jej nauki. Oświadczenia woli zawarte w ugodzie nie zostały odwołane ani przez M. S. (1), ani przez J. G.. M. S. (1) pozostaje w sporze z J. G.. Jego relacje z córką są złe.

Sąd Rejonowy ustalił, że aktualnie pozwana nosi nazwisko P..

Sąd Rejonowy wskazał dowody, na podstawie których dokonał ustaleń faktycznych, oraz przedstawił swoje stanowisko w zakresie oceny dowodów.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisu art. 64 k.c. i wskazał, że przepis ten można zastosować wyłącznie wówczas, gdy istnieje zobowiązanie do złożenia określonego oświadczenia woli, którego źródłem może być na przykład ustawa bądź czynność prawna. Przesłanką uwzględnienia powództwa o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli jest nie tylko odmowa złożenia takiego oświadczenia, ale również istnienie obowiązku złożenia takiego oświadczenia. Z ustalonego stanu faktycznego niewątpliwie wynika, że pozwana uchyliła się od złożenia oświadczenia o przyjęciu darowizny, jednak pozwana nie ma obowiązku złożenia oświadczenia o przyjęciu darowizny od pozwanego.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisu art. 888 § 1 k.c. i wskazał, że w doktrynie przyjmuje się, iż obdarowanym może być osoba trzecia w przypadku umowy o świadczenie na rzecz osoby trzeciej. Istnieją wówczas dwa stosunki prawne: pierwszy pomiędzy darczyńcą a wierzycielem oraz drugi pomiędzy darczyńcą i obdarowanym. Wówczas stronami umowy są: darczyńca oraz osoba, która zastrzegła świadczenie na rzecz osoby trzeciej, przy czym konieczna jest zgoda osoby trzeciej na przyjęcie przedmiotu darowizny. Darczyńcę oraz osobę, która zastrzegła świadczenie na rzecz osoby trzeciej, może łączyć stosunek obligacyjny o charakterze majątkowym, natomiast świadczenie na rzecz obdarowanego musi mieć charakter nieodpłatny. Darowizna dochodzi do skutku w takim wypadku dopiero w razie złożenia oświadczenia o przyjęciu darowizny przez osobę trzecią.

Sąd Rejonowy uznał, że zawarta przed powoda z J. G. ugoda nie stanowi klasycznej umowy o świadczenie na rzecz osoby trzeciej. Ugoda nie jest umową o świadczenia na rzecz osoby trzeciej w rozumieniu art. 393 k.c., ponieważ na jej podstawie L. P. nie nabyła uprawnienia do żądania świadczenia od M. S. (1), a wyłącznie uprawnienie do odbioru świadczenia. Powyższe odpowiada tzw. niewłaściwej umowie na rzecz osoby trzeciej – nie stypizowanej odrębnie w ustawie, dopuszczalnej w świetle zasady swobody umów. Na podstawie ugody L. P. uzyskała upoważnienie do otrzymania „roszczenia” od M. S. (1), zaś M. S. (1) dopiero w razie spełnienia świadczenia na jej rzecz uzyskuje zwolnienie z długu względem J. G.. M. S. (1) może zwolnić się z długu względem J. G. poprzez świadczenie na rzecz córki, wyłącznie za zgodą pozwanej. Pozwana nie wyraziła zgody na zawarcie umowy darowizny na jej rzecz i miała prawo do odmowy przyjęcia darowizny. Przyjęcie darowizny nie jest bowiem obowiązkiem obdarowanego. Na obdarowanym nie spoczywa obowiązek jej przyjęcia. Obowiązek taki nie został wykreowany w ugodzie. Pozwana nie była stroną w sprawie o eksmisję. Nie brała udziału w sporządzeniu ugody, ani w uzgodnieniu jej warunków. Nie była reprezentowana przy zawieraniu ugody przez M. S. (1) ani J. G.. Obowiązek przyjęcia darowizny nie wynika z żadnego przepisu ustawy, ani z dokonanej przez nią czynności prawnej. Pozwana nie zobowiązywała się do zwolnienia powoda z długu względem jej matki pod jakimkolwiek warunkiem. Sama wiedza o tym, że została zawarta ugoda, ani nawet znajomość jej treści przed jej zawarciem nie sprawia, że pozwana jest w jakikolwiek sposób związana jej treścią. Również następcze czynności pozwanej w postaci złożenia wniosku o wpis hipoteki lub złożenia pozwu o zobowiązanie powoda do złożenia oświadczenia woli o ustanowienie hipoteki nie tworzą obowiązku przyjęcia darowizny, albowiem nastąpiły przed dokonaniem wyboru przez powoda, że zamierza zwolnić się z obowiązku zapłaty na rzecz J. G. i przed skonkretyzowaniem przedmiotu darowizny.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd Rejonowy wskazał przepisy art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

*

Od wyroku z dnia 2 marca 2021 roku apelację wniósł M. S. (1), zaskarżając wyrok w całości.

Powód zarzucił:

„1. sprzeczność istotnych ustaleń faktycznych Sądu ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym polegającą na:

a) bezzasadnym ustaleniu przez Sąd, iż w okolicznościach niniejszej sprawie pozwana, na podstawie ugody z dnia 19 czerwca 2012 r. nie nabyła uprawnienia do żądania świadczenia od powoda w postaci zakupionego przez powoda mieszkania, a wyłącznie uprawnienie do odbioru świadczenia w sytuacji, gdy taka interpretacja ugody z dnia 19 czerwca 2012 r. nie tylko pozbawia ją znaczenia prawnego, ale również jest wewnętrznie sprzeczna, gdyż poza uprawnieniem do odbioru świadczenia powstało po stronie pozwanej uprawnienie do żądania świadczenia;

b) niezasadnym pominięciu przez Sąd przy ustalaniu stanu faktycznego sprawy czynności pozwanej w postaci złożenia wniosku o wpis hipoteki oraz złożenie pozwu o zobowiązanie powoda do złożenia oświadczenia woli o ustanowienie hipoteki w kontekście interpretacji ugody z dnia 19 czerwca 2012 r. w sytuacji, gdy czynności pozwanej w tym zakresie świadczą jednoznacznie o woli wykonania ugody oraz woli pozwanej do traktowania treści ugody jako wiążącej oraz niosącej określone uprawnienia stron;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego tj.

a) art. 393 § 1 k.c. w zw. z art. 65 § 1 i § 2 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie przez Sąd, iż ugoda z dnia 19 czerwca 2012 r. zawarta pomiędzy powodem a J. G. nie stanowiła umowy na rzecz osoby trzeciej (w tym wypadku pozwanej L. P.) w sytuacji, gdy:

- interpretacja postanowień umowy dokonana zgodnie z wolą stron tej umowy, a także w oparciu o wszechstronną analizę okoliczności faktycznych sprawy pozwala na uznanie, iż ugoda ta zmierza do wykreowania po stronie pozwanej uprawnienia do żądania świadczenia od powoda, zaś po stronie powoda obowiązku świadczenia w postaci lokalu mieszkalnego i posiada wszelkie cechy nadające się do jej wykonania,

- interpretacja postanowień umowy przedstawiona przez Sąd a zmierzająca do wykazania, iż strony nie uczyniły pozwanej uprawnionej do żądania spełnienia świadczenia w postaci przeniesienia własności nieruchomości - lokalu mieszkalnego w konsekwencji musiałaby stanowić, iż ugoda taka byłaby ze swojej istoty ugoda nieważną i jako nieważna została by ona zatwierdzona przez Sąd Rejonowy orzekający w sprawie IC 94/11;

b) art. 5 k.c. w zw. z art. 393 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i oddalenie powództwa w sytuacji, gdy okoliczności niniejszej sprawy wskazują, iż zaakceptowanie przez Sąd zachowania pozwanej, która w zależności od swojej sytuacji wybiórczo traktuje ugodę z dnia 19 czerwca 2012 r. z jednej strony poprzez złożenie wniosku o wpis hipoteki oraz złożenie pozwu o zobowiązanie powoda do złożenia oświadczenia woli o ustanowienie hipoteki jako ugodę uprawniającą ją do przedsięwzięcia pewnych czynności, z drugiej zaś, tendencyjnie uchylając się od odbioru świadczenia z powołaniem na domniemaną nieatrakcyjność nieruchomości, nie zasługuje na ochronę prawną i odmowa uwzględnienia powództwa jawi się jako sprzeczna z podstawowymi zasadami współżycia społecznego, słuszności i sprawiedliwości”.

Powód wniósł o „zmianę zaskarżonego wyroku w całości i:

- zobowiązanie pozwanej do złożenia oświadczenia woli o przyjęciu od powoda M. S. (1) darowizny własności nieruchomości lokalowej nr 5 położonej w M. przy ul. (...) wraz ze związanym z własnością tego lokalu udziałem (...) w częściach wspólnych budynków i prawie własności gruntu, na którym budynek jest posadowiony, objętych księgą wieczystą KW (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w W., dla którego to lokalu prowadzona jest księga wieczysta (...) przez Sąd Rejonowy w W., w wykonaniu ugody sądowej zawartej w dniu 19 czerwca 2012 r. przed Sądem Rejonowym w P. w sprawie (...)

- zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu za postępowanie przed Sądem pierwszej oraz Sądem drugiej instancji” (k. 111-120).

÷

W odpowiedzi na apelację L. P., reprezentowana przez pełnomocnika, wniosła o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od M. S. (1) na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (k. 132-141)

*

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

W niniejszej sprawie do rozpoznania apelacji mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu obowiązującym od dnia 7 listopada 2019 roku.

Przepis art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 4 lipca 2019 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1469) stanowi, że do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustaw zmienianych w art. 1 i art. 5, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Do wniesionej apelacji nie ma natomiast zastosowania przepis art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 4 lipca 2019 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw.

÷

Apelacja powoda jest oczywiście bezzasadna i w związku z tym podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c., zaś zaskarżony wyrok, pomimo częściowo nietrafnego uzasadnienia, jest prawidłowy.

Prawidłowe jest stanowisko Sądu pierwszej instancji co do tego, że powodowi nie przysługuje w stosunku do L. P. roszczenie o zobowiązanie pozwanej do złożenia oświadczenia woli mającego stanowić element umowy darowizny lokalu mieszkalnego wskazanego w pozwie.

Zawarta w dniu 19 czerwca 2012 roku przez M. S. (1) i J. G. (poprzednie nazwisko C.) ugoda sądowa w sprawie (...) Sądu Rejonowego wP. w ogóle nie zawiera postanowień, które mogłyby odpowiadać treści umowy darowizny uregulowanej w przepisach art. 888 k.c. i następnych, w szczególności umowy darowizny na rzecz osoby trzeciej.

O ile przyjmuje się, że forma czynności prawnej właściwa dla ugody sądowej jest równoważna pod względem skutków prawnych z formą aktu notarialnego, o tyle nie oznacza to, że wymogi co do treści ugody, jako czynności prawnej, są mniejsze niż wymogi co do treści czynności prawnej, którą ugoda sądowa miałaby zastępować. W odniesieniu do umowy darowizny, w szczególności darowizny nieruchomości, oznacza to, że ugoda sądowa powinna zawierać w swojej treści wszystkie istotne postanowienia właściwe dla umowy darowizny.

Z ugody z dnia 19 czerwca 2012 roku nie wynika, aby M. S. (1) zobowiązał się do spełnienia nieodpłatnego świadczenia na rzecz L. P., czy to pieniężnego, czy to niepieniężnego, pomijając już fakt, że L. P. nie była stroną tej ugody, zaś żadna ze stron ugody nie była umocowana do działania w jej imieniu i nie działała w jej imieniu.

W treści ugody nie określono wreszcie, że przedmiotem ugody miałby być lokal mieszkalny numer (...), stanowiący odrębną nieruchomość, położony w M. przy ul. (...), i już tylko ta okoliczność oznacza, że z ugody nie wynikają dla stron tej ugody, jak i osób trzecich jakiegokolwiek roszczenia o przeniesienie własności tej nieruchomości. W świetle wskazanej okoliczności jakiegokolwiek żądanie zawarcia umowy przenoszącej własność opisaną wyżej nieruchomości, czy też tylko żądanie zobowiązania do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu własności nieruchomości jest oczywiście bezzasadne.

Z przepisów art. 155 § 1 k.c. i art. 158 k.c. w zw. z art. 890 § 1 i 2 k.p.c. jednoznacznie wynika, że do istoty umowy darowizny nieruchomości, jako umowy zobowiązującej do przeniesienia własności nieruchomości, należy oznaczenie w umowie darowizny konkretnej nieruchomości, której darowizna ma dotyczyć.

Ugoda z dnia 19 czerwca 2012 roku nie zawiera jakichkolwiek postanowień, z których wynikałoby, że M. S. (1) zobowiązuje się do darowania córce lokalu mieszkalnego numer (...), stanowiącego odrębną nieruchomość, położonego w M. przy ul. (...).

W związku z powyższym należy podkreślić, że na podstawie ugody z dnia 19 czerwca 2012 roku L. P. nie przysługiwało roszczenie o przeniesienie na nią własności lokalu mieszkalnego numer (...), stanowiącego odrębną nieruchomość, położonego w M. przy ul. (...), zaś M. S. (1) nie przysługiwało roszczenie o zobowiązanie L. P. do złożenia oświadczenia woli o przyjęciu własności tego samego lokalu mieszkalnego. Żadne z tych roszczeń nie przysługiwało również J. G.. W szczególności J. G. nie mogła się domagać przeniesienia przez M. S. (1) na L. P. własności wskazanej nieruchomości, jak również jakiegokolwiek innej nieruchomości.

To samo dotyczy roszczenia o spełnienie świadczenia pieniężnego w kwocie 100000 zł określonego w punkcie 5 ugody. L. P. nie przysługiwało roszczenie o spełnienie na jej rzecz przez M. S. (2) świadczenia pieniężnego w kwocie 100000 zł, w szczególności mające wynikać z umowy darowizny tej kwoty, zaś M. S. (1) nie przysługiwało roszczenie o to, aby L. P. przyjęła tę kwotę, w szczególności w wyniku wykonania darowizny przez M. S. (1). Żadne z tych roszczeń nie przysługiwało również J. G..

W punkcie 5 ugody z dnia 19 czerwca 2012 roku strony tej ugody, a więc M. S. (1) i J. G., określiły alternatywnie zdarzenia przyszłe i niepewne, a więc warunki w znaczeniu prawnym, których zaistnienie spowoduje wygaśnięcie zobowiązań pieniężnych M. S. (1) względem J. G. określonych w punktach 3 i 4 ugody. Zdarzeniami tymi były:

1) przeniesienie w przyszłości na córkę L. P. własności bliżej nie określonego w chwili zawarcia ugody lokalu mieszkalnego, który zostanie dopiero nabyty przez M. S. (1) po zawarciu ugody; podstawa prawna przysporzenia na rzecz L. P. polegającego na przeniesieniu własności lokalu, które to przeniesienie stanowiło element zdarzenia prawnego stanowiącego omawiany warunek, nie została określona wyraźnie w ugodzie, chociaż można przypuszczać, że chodziło o przeniesienie nieodpłatne w celu darowania (causa donandi); zawarcie w przyszłości umowy darowizny przez M. S. (1) i L. P. zależało wyłącznie od woli tych osób i na podstawie ugody z dnia 19 czerwca 2012 roku żadna z tych osób nie była zobowiązana do zawarcia umowy darowizny i jej wykonania; darowizna taka miałaby znaczenie z punktu widzenia zobowiązań M. S. (1) określonych w punktach 3 i 4 ugody, gdyby w przyszłości rzeczywiście została zawarta i wykonana;

b) wpłata na rachunek bankowy L. S. kwoty 100000 zł; podstawa prawna tego przysporzenia na rzecz L. P. nie została określona wyraźnie w ugodzie, chociaż można przypuszczać, że również w tym wypadku chodziło o przeniesienie nieodpłatne w celu darowania (causa donandi); zawarcie w przyszłości umowy darowizny kwoty 100000 zł przez M. S. (1) i L. P. zależało wyłącznie od tych osób i na podstawie ugody z dnia 19 czerwca 2012 roku żadna z tych osób nie była zobowiązana do zawarcia umowy darowizny i jej wykonania; darowizna taka miałaby znaczenie z punktu widzenia zobowiązań M. S. (1) określonych w punktach 3 i 4 ugody, gdyby w przyszłości rzeczywiście została zawarta i wykonana.

Wykładni omawianego postanowienia ugody nie stoją na przeszkodzie postanowienia zawarte w punkcie 6 ugody. Pozostawały one w sprzeczności z istotą ustaleń stron ugody zawartych w punkcie 5 tej ugody i nie dawały komukolwiek roszczeń o ustanowienie hipoteki na (...), czego potwierdzeniem był chociażby fakt, że Sąd Okręgowy w L. wyrokiem z dnia 7 lipca 2014 roku, wydanym w sprawie (...), oddalił powództwo L. P. o zobowiązanie M. S. (1) do złożenia oświadczenia woli o ustanowieniu hipoteki na nieruchomości objętej księgą wieczystą numer (...), jak również fakt, że Sąd Rejonowy w P. oddalił wniosek o wpis hipoteki w tej księdze wieczystej.

Z ugody z dnia 19 czerwca 2012 roku wynikało jedynie zobowiązanie J. G. względem M. S. (1) do opuszczenia lokalu mieszkalnego (punkt 1 ugody) oraz zobowiązania M. S. (1) względem J. G. do zapłaty kwot wskazanych w punktach 2 i 3 ugody. Postanowienie zawarte w punkcie 4 ugody określało dodatkowe uprawnienie dla M. S. (1) wykonania zobowiązania określonego w punkcie 3 ugody. Nie było przy tym nawet upoważnieniem przemiennym, gdyż oznaczało

w istocie spełnienie świadczenia określonego w punkcie 3, tyle tylko że jednorazowo i, jak należy przypuszczać, z góry za każdy kolejny rok, a nie z dołu.

÷

Nie są uzasadnione zarzuty apelacji.

Prawidłowe są ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji przedstawione na stronach 2-5 uzasadnienia wyroku. Prawidłowa jest również ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Prawidłowe jest także ustalenie Sądu pierwszej instancji, że ugoda z dnia 19 czerwca 2012 roku nie stanowiła umowy na rzecz osoby trzeciej w znaczeniu prawnym (art. 393 k.c.). Już tylko treść ugody wskazuje, że L. P. nie przysługiwało na podstawie tej ugody roszczenie o spełnienie na jej rzecz przez M. S. (1) jakiegokolwiek świadczenia niepieniężnego lub pieniężnego. W szczególności L. P. nie przysługiwało roszczenie o przeniesienie własności lokalu mieszkalnego numer (...), stanowiącego odrębną nieruchomość, położonego w M. przy ul. (...). Lokal ten nie został nawet wymieniony w ugodzie, a nawet należy przypuszczać, że w chwili zawarcia ugody strony ugody nie miały świadomości istnienia tego lokalu.

Zarówno treść ugody, jak i intencje stron zawierających ugodę jednoznacznie wykluczają możliwość przyjęcia, że strony ugody umówiły się między innymi o to, że M. S. (1) ma obowiązek przeniesienia na rzecz córki własności lokalu mieszkalnego numer (...), stanowiącego odrębną nieruchomość, położonego w M. przy ul. (...), albo też obowiązek zapłaty na rzecz córki kwoty 100000 zł, a L. P. jest uprawniona do domagania się spełnienia przez M. S. (1) na swoją rzecz jednego ze wskazanych świadczeń. Gdyby taka była treść ugody i wola stron zawierających ugodę, to należy przyjąć z prawdopodobieństwem graniczącym z pewnością, że L. P. zażądałaby od M. S. (2) spełnienia na swoją rzecz świadczenia pieniężnego w kwocie 100000 zł. Tymczasem jest oczywiste, że z ugody z dnia 19 czerwca 2012 roku jednoznacznie wynika, że M. S. (1) nie zobowiązał się do zapłaty na rzecz córki kwoty 100000 zł, a tym samym L. P. nie była uprawniona do domagania się spełnienia na swoją rzecz takiego świadczenia.

Ugoda z dnia 19 czerwca 2012 roku nie była nawet niewłaściwą umową o spełnienie świadczenia na rzecz osoby trzeciej, nieuregulowaną w przepisach Kodeksu cywilnego. Jak już wyżej wyjaśniono, postanowienia zawarte w punkcie 5 ugody przewidywały jedynie zdarzenie przyszłe i niepewne, którego ewentualne zaistnienie w przyszłości spowoduje wygaśnięcie zobowiązań M. S. (1) względem J. G. określonych w punktach 3 i 4 ugody, a w zasadzie zobowiązania określonego w punkcie 3 ugody, gdyż postanowienie zawarte w punkcie 4 ugody przewiduje jedynie dla M. S. (1) możliwość spełnienia świadczenia określonego w punkcie 3 w inny sposób niż wskazano to w punkcie 3.

Oczywiście bezzasadny jest zarzut naruszenia przepisu art. 5 k.c., zawarty w części wstępnej apelacji. Powołany przepis stanowi, że nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

Przytoczony wyżej przepis określa sposób wykonywania podmiotowych praw cywilnych przez osoby, którym prawa te przysługują, jak również skutki prawne nadużycia prawa podmiotowego, a więc skutki uczynienia z niego takiego użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Przepis art. 5 k.c. jest przepisem prawa materialnego, a więc przepisem określającym prawa i obowiązki podmiotów stosunku cywilnoprawnego.

Powszechne jest stanowisko, że przepis art. 5 k.c. nie jest i nie może być źródłem samodzielnych praw podmiotowych lub roszczeń cywilnoprawnych. Powołanie się na treść przepisu art. 5 k.c. może stanowić jedynie środek obrony przed wykonywaniem przez uprawnionego przysługującego mu prawa, w sposób, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Zasady współzycia społecznego, czy też szerzej – względy słuszności, nie mogą być samodzielnym źródłem cywilnych praw podmiotowych i roszczeń.

÷

Mając na uwadze powyższe rozważania, należało oddalić apelację, jako oczywiście bezzasadną.

*

Na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 zd. 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od M. S. (1) na rzecz L. P. kwotę 905,90 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się rozstrzygnięcia zasądzonego koszty postępowania odwoławczego do dnia zapłaty.

W związku z tym, że apelacja powoda została oddalona w całości, powód jest stroną przegrywającą sprawę w całości w postępowaniu odwoławczym. Powód powinien zatem zwrócić pozwanej koszty pozwanej w postępowaniu odwoławczym. Koszty te obejmują:

1) wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – 900 zł, ustalone według stawki minimalnej na podstawie § 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.),

2) opłatę pocztową za przesłanie do Sądu Okręgowego przesyłki poleconej zawierającej odpowiedź na apelację – 5,90 zł (k. 142).

÷

Z tych wszystkich względów i na podstawie powołanych wyżej przepisów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.